

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

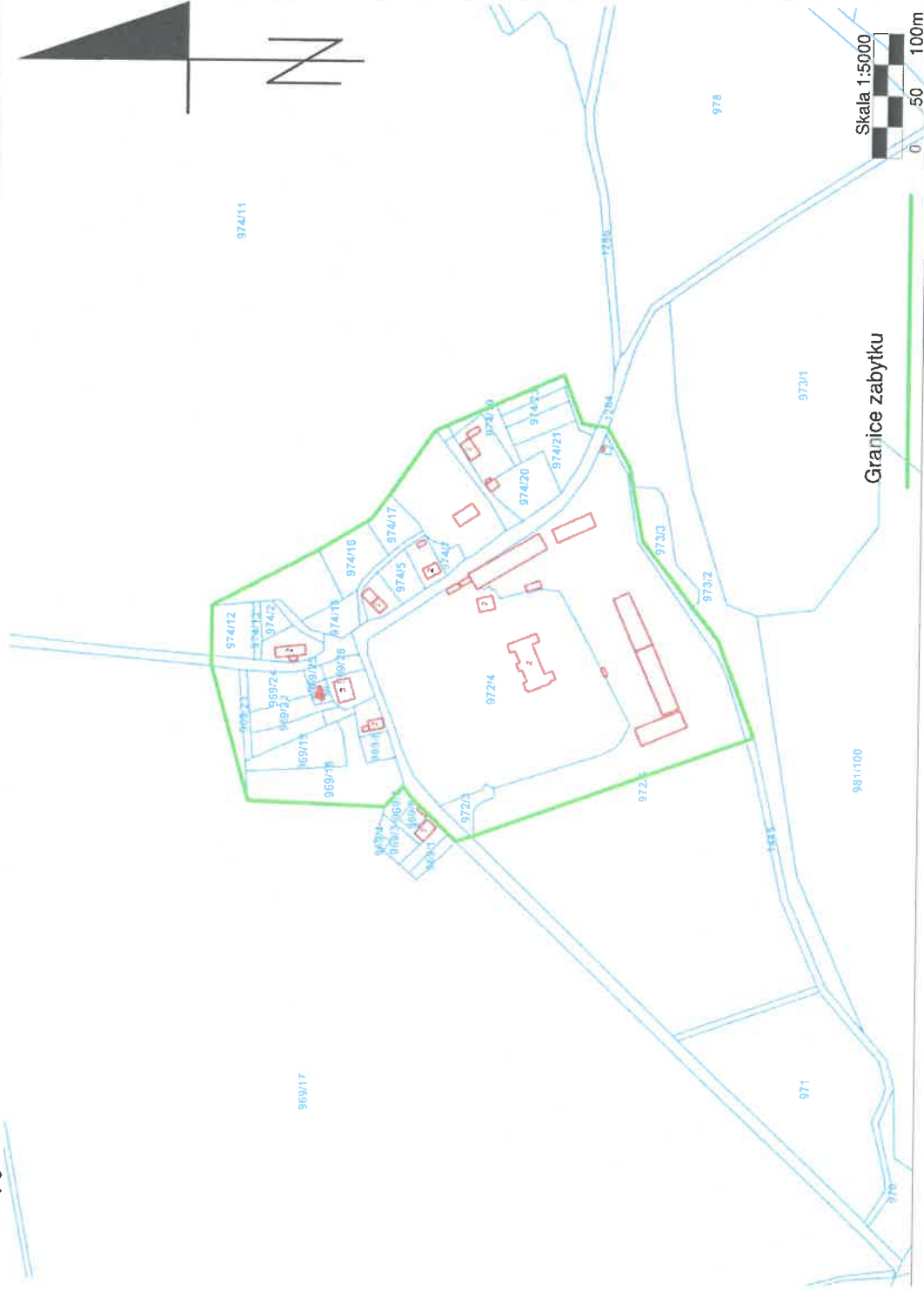
1. Nazwa

2. Czas powstania

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY
WSI KUCHARY

XIV w.

9. Materiały graficzne

3. Miejscowość

KUCHARY

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

województwo: **DOLNOŚLĄSKIE**

powiat: **DZIERŻONIOWSKI**

gmina: **ŁAGIEWNIKI**

6. Współrzędne geograficzne

50°47'48"N 16°43'49"E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE

ROLNICZE

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

NAZWY: *Cucharri* (1253 r.), *Kuchendorff* (1373 r.), *Kochendorff* (1726 r.), *Kuchendorf* (1765–1945 r.), *Kuchary* (1947 r.).

HISTORIA:

Początki historii wsi Kuchary są nieznacznie udokumentowane źródłowo. Przyjmuje się, że ta niewielka osada powstać mogła w XIV w. Od 1719 r. właścicielem wsi był Hans Friedrich von Sauerna, od którego spadkobierców wieś przeszła w posiadanie pani von Poser. Zgodnie z opisem z 1785 r., w Kucharach zamieszkiwało wówczas 124 mieszkańców, w tym 15 chatupników. Była to zatem stosunkowo biedna miejscowość. We wsi znajdował się również folwark, którego ówczesnym właścicielem był pan von Bomsdorf. W 1830 r. jako właściciela wymienia się pana Dreyera. Wówczas też w Kucharach znajdowało się jedynie 20 domów, w których zamieszkiwało 156 mieszkańców, w tym 38 katolików. Na terenie wsi funkcjonował folwark wraz z dworem. W 1845 r. w Kucharach w dalszym ciągu wzmiankuje się istnienie 20 domostw, zaś liczba mieszkańców wsi wzrosła i wynosiła wówczas 165 osób, w tym 58 katolików. Swoją działalność prowadziło tu 3 handlowców. W 1870 r. właścicielem miejscowego majątku był hrabia von Oriola, zaś kolejno wieś należała do rodziny von Zedlitzów. Po 1945 r. Kuchary zostały włączone do wsi Jazwina, zachowując jednak swoją historyczną nazwę.

Kuchary nigdy nie posiadały typowego układu ruralistycznego, a zabudowa miejscowości skupiona była wokół założenia pałacowego z folwarkiem, którego obecna forma wykształciła się na przełomie XVIII i XIX w.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, źródła i literatura –
załącznik do karty ewidencyjnej nr 1.

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

30 czerwiec 2023 r.

dr Kamil Pawłowski

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 1

1. Miejscowość	KUCHARY	5. Nazwa zabytku (jak w karcie), adres	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	ŁAGIEWNIKI	HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI KUCHARY	ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA POSTULATY KONSERWATORSKIE ŹRÓDŁA I LITERATURA
3. Powiat	DZIERŻONIOWSKI		
4. Województwo	DOLNOŚLĄSKIE		

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA:

- przekształcenia istniejącego układu ruralistycznego wynikające z dużego rozwoju zabudowy usługowej i mieszkaniowej oraz infrastruktury użytkowej;
- modernizacja istniejącej, historycznej zabudowy z wykorzystaniem materiałów i rozwiązań ahistorycznych;
- brak działań zmierzających do zachowania historycznych budynków gospodarczych i ich rozbiórki;
- brak działań związanych z zachowaniem elementów i układu pałacowo-parkowego z folwarkiem.

POSTULATY KONSERWATORSKIE:

- zachowanie charakterystycznych cech układu ruralistycznego, objętego ochroną konserwatorską;
- w przypadku nowych inwestycji zachowanie cech typowych architektury regionalnej, tj. bryły, formy elewacji i kształtów dachów, materiałów wykończeniowych;
- modernizacja istniejącej zabudowy mieszkalno-gospodarczej z poszanowaniem substancji zabytkowej, bryły i formy;
- lokowanie nowej zabudowy mieszkalnej w linii zabudowy historycznej;
- zachowanie historycznej zieleni wiejskiej, zwłaszcza elementów dawnego parku pałacowego;
- eliminacja elementów ahistorycznych, powstałych po 1945 r. niewpisujących się w historyczny układ ruralistyczny;
- lokowanie nowych obiektów handlowych i usługowych możliwie poza granicami układu ruralistycznego.

ŹRÓDŁA I LITERATURA:

- Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien, Breslau 1830.*
- Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien, 1845.*
- *Słownik geografii turystycznej Sudetów*, T. 20, *Masyw Ślęży, Równina Świdnicka, Kotlina Dzierżoniowska*, red. M. Staffa, Wrocław 2005.
- Zimmermann F.A., *Beyträge zur Beschreibung von Schlesien*, T. 5, Brieg 1785.

Kartografia

- Messtischblatt, *Lauterbach 3076*, 1936 r

30czerwiec 2023 r.

Opracowanie załącznika:
(data i podpis)

Kamil Pawłowski

dr Kamil Pawłowski

